

ARAŞTIRMA MAKALESİ

RESEARCH ARTICLE

CBU-SBED, 2020, 7(4): 437 -442

Son Sınıf İlk ve Acil Yardım Programı Öğrencilerinin Eğitim Düzeyleri ve Yeterlilik Algı Durumlarının Belirlenmesi

Determining the Education Levels and Proficiency Perception Status of the last class First and Emergency Aid Program Students

Sevinç Yaşar Can^{1*}, Behiye Dilmen Bayar¹

¹Mardin Artuklu Üniversitesi SHMYO İlk ve Acil Yardım Programı, Mardin, Türkiye.

e-mail: sevincyasarcan@gmail.com, behiye.dilmen@hotmail.com

ORCID: 0000-0001-9315-9616

ORCID: 0000-0003-3525-0045

*Sorumlu yazar/ Corresponding Author: Sevinç Yaşar Can

Gönderim Tarihi / Received: 13.04.2020

Kabul Tarihi / Accepted: 03.06.2020

DOI: 10.34087/cbusbed.719686

Öz

Giriş ve Amaç: Son sınıf ilk ve acil yardım programı öğrencilerinin mesleki uygulama yapma sayıları, pratik yeterlilikleri ve teorik bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi amaçlandı.

Gereç ve Yöntemler: Tanımlayıcı tipte yapılan bu araştırma bir devlet üniversitesi İlk ve Acil Yardım Programı 2. sınıfta aktif öğrenim gören 96 öğrenci ile yapıldı. Katılımcıların mesleki konularda eğitim alıp almadıkları (17 soru), uygulama yapıp yapmadıkları (11 soru), kendilerini yeterli görüp görmedikleri (16 soru) ve bilgi düzeylerini belirlemeye yönelik (11 soru) toplam 45 soru yüz yüze anket yöntemiyle çalışıldı. Veriler SPSS 26.0 istatistik paket programı kullanılarak sayı ve yüzde şeklinde belirtildi. Mesleki derslerin laboratuvar ortamında uygulama sayıları ile yeterliliklerini karşılaştırma da ki-kare testi kullanıldı. İstatistiksel önemlilik için $p < 0,05$ değeri anlamlı kabul edildi.

Bulgular: Paramedik öğrencilerinin aldıkları eğitimlerle ilgili uygulama sayılarının analizinde öğrencilerin %63,5'i entübasyon, %41,7 defibrilatör, %38,5' kırık stabilizasyonu ve %37,5'inin doğum eylemi uygulamasını hiç yapmadıkları tespit edildi. %78,1 kardiyopulmoner resusitasyon, %58,3 defibrilatör, %36,5 entübasyon, %62,5 doğum eylemi ve %85,5'i kardiyak arrest uygulamasını en az bir kere yaptıkları tespit edildi. Entübasyon konusunda yeterlilik algısı ile uygulama sayısı arasında anlamlı bir fark bulundu ($p < 0,05$).

Sonuç: Öğrencilerin mesleki konularda uygulama yapmalarının yeterlilik algıları ve beceri düzeylerinin artmasına olumlu katkısının olduğu sonucuna varıldı.

Anahtar kelimeler: Eğitim, Mesleki uygulama sayısı, Öğrenci, Paramedik, Yeterli hissetme

Abstract

Objective: It is aimed to evaluate the professional practice numbers, practical competencies and theoretic knowledge levels of the first and emergency aid students.

Materials and Methods: The population of the descriptive study was composed of 96 students who are active in the 2nd grade of a public university First and Emergency Aid Program. A total of 45 questions were conducted through face-to-face questionnaire, whether the participants received training on professional issues (17 questions), whether they practiced (11 questions), whether they considered themselves sufficient (16 questions), and to determine their level of knowledge (11 questions). The data are specified as frequency and percentage using SPSS 26 statistical software. The chi-square test was used to compare the number of applications of vocational courses in the laboratory environment and their sufficiency. For statistical significance $p < 0.05$ value was considered significant.

Results: In the analysis of the number of applications related to the training received by paramedic students, it was determined that %63.5 of the students did not perform intubation, %41.7 defibrillator, %38.5 fracture stabilization and %37.5 never performed labor. It was determined that they performed %78.1 Cardiopulmonary resuscitation,

%58.3 defibrillators, %36.5 intubation, %62.5 labor and %85.5 cardiac arrest at least once. A significant difference was found between the perception of competence in intubation and the number of applications.

Conclusion: It was concluded that students' practicing on professional issues had a positive effect on their perception of competence and skill levels.

Keywords: Education, Feeling sufficient, Number of professional practices, Paramedic

1. Giriş

Acil hastalık ya da kaza sonucu meydana gelen durumlarda hasta ya da yaralının yaşamını, yaşam kalitesini korumak için hızlı ve etkin müdahale gerektiren durumlarda yapılması gereken tıbbi bakım ve müdahaleler acil sağlık hizmetleri kapsamında yer almaktadır [1]. Acil sağlık hizmetleri temelde hastane ve hastane öncesi acil sağlık hizmetleri olarak ikiye ayrılmaktadır [2,3] ve hastane öncesi acil sağlık hizmetlerinin etkinliği hasta prognozu açısından ayrıca önem arz etmektedir [2]. Bu doğrultuda, olay yerinden hastaneye ulaşmaya kadar hasta ya da yaralının hayati bulgularını stabil hale getiren veya getirmeye çalışan ve bu durumu devam ettirebilen, yetkisi kapsamındaki ilaç ve tıbbi aletleri kullanabilen acil tıbbi müdahale yetkisine sahip sağlık profesyonellerine ihtiyaç duyulmaktadır [4]. Bu amaçla meslek yüksekokullarında ön lisans programında İlk ve Acil Yardım Teknikerleri ya da bilindik tabiriyle paramedikler yetiştirilmektedir. Paramediklerin doğrudan yaşam kurtarma ile bağlantılı yetki ve sorumlulukları olması nedeni ile mesleği icra edecek olan paramedik öğrencilerinin eğitim içeriği ve yeterliliği önemli bir husus oluşturmaktadır. Mesleki derslerin içeriği; hastane öncesi alanda acil bakım gereksinimi olan hasta ve yaralıların ihtiyaç duydukları tıbbi bakımı karşılayabilecek nitelikte hazırlanmıştır. Bunlar temel ve ileri yaşam desteği, ambulans ekipmanlarının kullanımı, olay yeri değerlendirilmesi, hasta ve yaralıların alanda değerlendirilmesi, hasta/yaralı taşıma teknikleri, pediatrik, psikiyatrik ve geriyatrik aciller, normal doğum eylemi gibi konuları kapsamaktadır. 1993'te ilk olarak ilk ve acil yardım programı açılarak eğitim verilmeye başlanmış ve günümüze kadar mesleki eğitim alanında birçok adım atılmıştır. 2004 yılında sağlıkta dönüşüm programı ile birlikte paramediklerin asli personel olarak ambulanslarda çalışmaya başlaması ile birlikte, hem üstlenmiş oldukları misyon hem de eğitimleri açısından tartışılan meslek gruplarından birisi olmaya başlamıştır. Ancak paramedik eğitiminde ülke genelinde standardizasyonun sağlanamaması gibi durumlardan ötürü eğitimin tartışılmasına sebep olmuştur [5].

Bu çalışma iki yıllık mesleki eğitimin sonunda paramedik öğrencilerinin eğitim, yeterlilik algıları ve bilgi durumlarını değerlendirmeyi amaçlamıştır.

2. Materyal ve Metot

Tanımlayıcı tipte yapılan araştırmanın evrenini 2015-2016 eğitim öğretim yılında bir devlet üniversitesi İlk ve Acil Yardım Programı son sınıfta aktif öğrenim gören 96 öğrenci oluşturdu. Araştırmada örneklem yöntemi

yapılmadan evrenin hepsine ulaşılması hedeflendi. Konuyla ilgili literatür taraması doğrultusunda oluşturulan soru formu öğrencilerin isteği ile uygulandı. Katılımcıların müfredat içeriğindeki konularda eğitim alıp almadıkları (17 soru), uygulama yapıp yapmadıkları (11 soru), kendilerini yeterli görüp görmedikleri (16 soru) ve bilgi düzeylerini belirlemeye yönelik (11 soru) toplam 45 soru yüz yüze anket yöntemiyle çalışıldı. Anketin yeterlilik algısı ile ilgili bölümün de katılımcıların konu ile ilgili kendini yeterli görüp görmediğini “katılmıyorum”, “katılıyorum” ve “kararsızım” şeklinde belirtmeleri istendi. Veriler bilgisayar ortamına aktarılıp SPSS 26.0 istatistik paket programı kullanılarak analizi yapıldı. Bulgular sayı ve yüzde şeklinde belirtildi. Mesleki derslerin laboratuvar ortamında uygulama sayıları ile yeterliliklerinin istatistiksel karşılaştırmasında Ki-kare testi kullanıldı. İstatistiksel önemlilik için $p < 0,05$ değeri anlamlı kabul edildi.

3. Bulgular

Mezun durumdaki ilk ve acil yardım programı öğrencilerine (n=96) yapılan çalışmada müfredat içeriğindeki eğitim konularını alıp almama durumları Tablo 1'de verildi. Öğrencilerden %2,1'i kardiyopulmoner resusitasyon (CPR), %3,1'i temel yaşam desteği (TYD), %5,2'si kardiyak arrest, %4,2'si ambulans ekipmanları kullanımı ve %3,1'i havayolu açıklığının sağlanması eğitimi almamış oldukları tespit edildi. Tablo 2'de öğrencilerin aldıkları eğitimlerle ilgili uygulama sayıları verildi. Öğrencilerin %63,5'i entübasyon, %41,7 defibrilatör, %38,5 kırık stabilizasyonu ve %37,5'inin doğum eylemi uygulamasını hiç yapmadıkları tespit edildi. %78,1 CPR, %58,3 defibrilatör, %36,5 entübasyon, %62,5 doğum eylemi ve %85,5'i kardiyak arrest uygulamasını en az bir kere yaptıkları tespit edildi.

Tablo 3'te öğrencilerin mesleki konularda almış oldukları eğitimi uygulama konusunda kendilerini yeterli görme durumları verildi. Çalışmada; %37,4 entübasyon, %30,2 doğum eylemini gerçekleştirmede kendilerini yeterli görmediği, %71,8 kardiyak arrest, %87,5 TYD protokolleri, %74,0 defibrilatör kullanımı, %76,0'sı kırık stabilizasyonu uygulama konusunda kendilerini yeterli gördükleri belirlendi.

Tablo 4'te öğrencilerin yeterlilik algısı ile uygulama sayıları karşılaştırıldı. Karşılaştırmada entübasyon konusunda yeterlilik algısı ile uygulama sayısı arasında anlamlı bir fark bulundu ($p < 0,05$).

Tablo 1. Öğrencilerin Program İçeriğindeki Eğitim Konuları Alma Durumları

	EVET		HAYIR	
	n	%	n	%
Olay yeri değerlendirilmesi eğitimi aldınız mı?	91	94,8	5	5,2
Hasta triyajı konusunda eğitim aldınız mı?	85	88,5	11	11,5
Havayolu açıklığının sağlanması konusunda eğitim aldınız mı?	93	96,9	3	3,1
IV katater uygulama konusunda eğitim aldınız mı?	96	100	-	-
Kardiyopulmoner Resusitasyon eğitimi aldınız mı?	94	97,9	2	2,1
Oksijen uygulama yöntemleri konusunda eğitim aldınız mı?	82	85,4	14	14,6
Endotrakeal entübasyon konusunda eğitim aldınız mı?	66	68,8	30	31,2
Kanama kontrolü konusunda eğitim aldınız mı?	78	81,3	18	18,7
Hasta/Yaralı taşıma teknikleri konusunda eğitim aldınız mı?	90	93,8	6	6,2
Kırık immobilizasyonu konusunda eğitim aldınız mı?	80	83,3	16	16,7
Temel Yaşam Desteği protokolleri hakkında eğitim aldınız mı?	93	96,9	3	3,1
Defibrilatör kullanımı konusunda eğitim aldınız mı?	68	70,8	28	29,2
Hastanın nakle hazır hale getirilmesi konusunda eğitim aldınız mı?	87	90,6	9	9,4
Ambulans ekipmanları kullanımı konusunda eğitim aldınız mı?	92	95,8	4	4,2
Doğum ve komplikasyonları konusunda eğitim aldınız mı?	61	63,5	35	36,5
Kimyasal Biyolojik Radyasyon ve Nükleer afetlerde acil bakım konusunda eğitim aldınız mı?	53	55,2	43	44,8
Kardiyak arrest ritimleri ve hastane öncesi acil bakım konusunda eğitim aldınız mı?	91	94,8	5	5,2

Tablo 2. Öğrencilerin Uygulama Yapma Sayıları

	Hiç		1		2-5		6 ve üstü	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kardiyopulmoner Resusitasyon uyguladınız mı?	21	21,9	34	35,4	30	31,3	11	11,4
Suni solunum uyguladınız mı?	41	42,7	31	32,3	19	19,8	5	5,2
Defibrilatör kullandınız mı?	40	41,7	30	31,3	15	15,6	11	11,4
Damaryolu açtınız mı?	7	7,3	5	5,2	11	11,5	73	76,0
Maskeyle/ambuyla oksijen uygulaması yaptınız mı?	16	16,7	17	17,7	27	28,1	36	37,5
Endotrakeal entübasyon yaptınız mı?	61	63,5	15	15,6	13	13,5	7	7,4
Kanama kontrolü yaptınız mı?	31	32,2	21	21,9	23	24,0	21	21,9
Kırık stabilizasyonu yaptınız mı?	37	38,5	22	22,9	25	26,0	12	12,6
Ambulans ekipmanlarını (sedyeler) kullandınız mı?	8	8,3	20	20,8	38	39,6	30	31,3
Doğum eylemi uygulamasını yaptınız mı?	36	37,5	29	30,2	18	18,8	13	13,5
Kardiyak arrestte hastane öncesi acil bakım uygulaması(vaka çalışması) yaptınız mı?	14	14,5	45	46,9	16	16,7	21	21,9

Tablo 3. Öğrencilerin Müfredatta Yer Alan Konularda Kendilerini Yeterli Görme Durumları

	Katılmıyorum		Katılıyorum		Kararsızım	
	n	%	n	%	n	%
Travmalı hastaya müdahale edebilirim	10	10,4	74	77,1	12	12,5
Triyaj uygulayabilirim	10	10,4	73	76,0	13	13,6
Havayolu açıklığının sağlayabilirim	7	7,3	86	89,6	3	3,1
IV damaryolu açabilirim	5	5,2	91	94,8	-	-
Etkili Kardiyopulmoner Resusitasyon yapabilirim	11	11,5	75	78,1	10	10,4
Oksijen uygulamalarını yapabilirim	7	7,3	82	85,4	7	7,3
Endotrakeal entübasyon yapabilirim	36	37,4	42	43,8	18	18,8
Kanama kontrolü yapabilirim	10	10,4	82	85,4	4	4,2
Yaralıyı uygun taşıma teknikleriyle taşıyabilirim	5	5,2	87	90,6	4	4,2
Kırık stabilizasyonu yapabilir	12	12,5	73	76,0	11	11,5
Temel yaşam desteği protokolleri uygulayabilirim	9	9,4	84	87,5	3	3,1
Defibrilatör kullanabilirim	20	20,8	71	74,0	5	5,2
Hastayı nakle hazırlayabilirim	10	10,4	79	82,3	7	7,3
Ambulans ekipmanlarını kullanabilirim	9	9,4	76	79,1	11	11,5
Doğum eylemini gerçekleştirebilirim	29	30,2	49	51,0	18	18,8
Kardiyak arrest ritimlerinde hastanın acil bakımını yapabilirim	14	14,6	69	71,8	13	13,6

Tablo 4. Öğrencilerin Konular Hakkında Kendilerini Yeterli Görmeleri İle Uygulama Sayılarının Karşılaştırılması

		Hiç yapmayanlar		1 ve daha fazla uygulayanlar		Anlamlılık
		n	%	n	n	
Endotrekeal entübasyon yapabilirim	Katılmıyorum	32	52,5	4	11,4	X ² =16,553 p=0,000**
	Katılıyorum	19	31,1	23	65,7	
	Kararsızım	10	16,4	8	22,9	
Temel Yaşam Desteği protokollerini uygulayabilirim	Katılmıyorum	3	14,2	6	8,0	X ² =1,054 p=0,590
	Katılıyorum	17	81,0	67	89,3	
	Kararsızım	1	4,8	2	2,7	
Defibrilatörü kullanabilir ve uygulayabilirim	Katılmıyorum	11	27,5	9	16,1	X ² =1,855 p=0,395
	Katılıyorum	27	67,5	44	78,6	
	Kararsızım	2	5,0	3	5,3	
Kardiyak arrest ritimlerinde hastanın acil bakımını yapabilirim	Katılmıyorum	5	35,7	9	11,0	X ² =6,009 p=0,050
	Katılıyorum	8	57,2	61	74,4	
	Kararsızım	1	7,1	12	14,6	
Normal doğum eylemini gerçekleştirebilirim	Katılmıyorum	16	44,4	13	21,7	X ² =5,564 p=0,059
	Katılıyorum	14	38,9	35	58,3	
	Kararsızım	6	16,7	12	20,0	
Kırık stabilizasyonu yapabilirim	Katılmıyorum	8	21,6	4	6,8	X ² =5,218 p=0,074
	Katılıyorum	24	64,9	49	83,1	
	Kararsızım	5	13,5	6	10,1	

X²: Ki kare (Chi-square) Testi, p<0,05* anlamlı, p<0,001** yüksek düzey anlamlı

Tablo 5. Öğrencilerin Teste Verdikleri Cevaplar

	Entübasyon		Temel Yaşam Desteği		Defibrilasyon		Kardiyak Arrest		Doğum Eylemi	
	Doğru	Yanlış	Doğru	Yanlış	Doğru	Yanlış	Doğru	Yanlış	Doğru	Yanlış
n	52	44	10	86	38	58	54	42	44	52
%	54,2	45,8	10,4	89,6	39,6	60,4	56,3	43,7	45,8	54,2

Tablo 5'te öğrencilerin mesleki eğitim bilgi düzeyini ölçmeyi amaçlayan test sorularına verdikleri cevaplar gösterildi. Çalışmada entübasyon konusunda %54,4, TYD konusunda %10,4, defibrilasyon konusunda %39,6, arrest konusunda %56,3 ve doğum eylemi konusunda %45,8'i doğru cevap verdi.

4. Tartışma

Hastane öncesi tıbbi müdahalede bulunacak olan sağlık personelinin donanımlı ve yeterli olması oldukça önemlidir. Bu durum hastane öncesi alanda çalışmak üzere yetiştirilen öğrencilerin eğitim içeriği ve yeterliliği konusunu gündeme getirmektedir. İlk ve Acil Yardım eğitim müfredatı konusu, uluslararası çapta geliştirilmeye çalışılan bir konudur [6-7]. İlk ve acil yardım öğrencilerinin hastane öncesi bakım da mesleki uygulamalarda yeterince hazır olup olmadıkları, kendilerini yeterli görüp görmediklerine dair bilgileri elde etmeyi amaçladığımız çalışmada veriler literatür taraması yapılarak karşılaştırıldı.

Araştırmada paramedik öğrencilerinin müfredattaki mesleki eğitim konularını alıp almama durumları değerlendirildiğinde bazı öğrencilerin eğitim alamadıklarını ifade ettikleri Tablo 1'de gösterildi. Alınan derslere evet diyen öğrencilerin sayısı hayır diyenlere göre çok daha fazla olduğundan müfredattaki konuların hepsinin eğitiminin verildiği anlaşılmaktadır. Çalışmamıza benzer olarak Tosun ve ark. da yaptıkları araştırmada benzer sonuç bulmuşlardır [8]. Gürbüz ve ark. da yaptıkları çalışmada öğrencilerin bazılarının konuları almadığını belirtmişler ve bu durumu öğrencilerin konunun işlendiği süreçte devamsızlık yapmasına, derse hakim olamamasına ve kendilerini eksik hissetmelerine bağlamışlardır [9]. Çalışmamızda öğrencilerin verdikleri "hayır" cevabının nedenlerini bizde aynı sebebe bağlayabiliriz. Ayrıca öğrenci kontenjan fazlalığı ve buna bağlı olarak maket sayısının yetersiz kalması, ders süresinin öğrencilerle bire bir uygulama yapılmasında yetersiz kalması gibi sebeplerde gösterilebilir.

Araştırma da Tablo 2'de öğrencilerin aldıkları eğitimlerle ilgili uygulama sayıları verildi. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunda entübasyon uygulaması, yaklaşık üçte birinde ise defibrilatör kullanımı, kırık stabilizasyonu ve normal doğum eylemi uygulamasını hiç yapmadıkları tespit edildi. Ayrıca CPR, ambulans ekipmanları (sedyeler) kullanımı ve kardiyak arrestte acil bakım uygulamalarını öğrencilerin tamamına yakınının en az bir kere yaptıkları tespit edildi. Gürbüz ve ark ile Tosun ve ark. nın araştırmalarından elde edilen sonuçlar ile araştırmamızın sonuçları benzerlik göstermektedir [8-9].

Bu konuda literatürde çok az çalışma bulunmaktadır ve bu sebeple karşılaştırma da kısıtlılık yaşanmaktadır. Hastane öncesi acil sağlık hizmetleri eğitimi alan paramedik öğrencilerinin mezuniyet öncesi pratik eğitimlerinde yaptıkları uygulamalar oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Ancak son yıllarda paramedik programlarında öğrenci kontenjan artışlarına karşılık laboratuvar malzemeleri ve uygulama ekipmanları yetersiz kalmakta ve ders süresince öğrenci sayının fazlalığından kaynaklı uygulama yapılamaması bunun sebebi olarak görülebilir [10].

Araştırmada öğrencilerin mesleki konularda almış oldukları eğitimi, uygulama konusunda kendilerini yeterli görme durumları Tablo 3'te verildi. Çalışmada; öğrencilerin entübasyon ve doğum eylemini gerçekleştirmede kendilerini yeterli görmediğinin oranı sayıca düşük, kardiyak arrest, TYD protokolleri ve defibrilatörü uygulama konusunda kendilerini yeterli gördüklerinin oranı ise sayıca fazla olduğu belirlendi. Tosun ve ark çalışmalarında öğrencilerin temel mesleki konularda defibrilasyon ve entübasyonda düşük oranda kendilerini yeterli görmedikleri ve TYD protokolleri konusunda yüksek oranda yeterli gördükleri belirtilmiştir [8]. Bu araştırmanın sonuçları çalışmamızla benzerlik göstermektedir. Alandaki benzer çalışmalar yok denecek kadar az olduğundan bu konuda daha fazla karşılaştırma yapılamamaktadır.

Araştırma da öğrencilerin yeterlilik algısı ile uygulama sayıları karşılaştırıldı ve sonuçlar Tablo 4'te verildi. Karşılaştırma sonucunda TYD, defibrilatörü kullanma, normal doğum eylemi, kardiyak arrestte acil bakım, kırık stabilizasyonu yeterlilik algıları ile uygulama sayıları arasında anlamlı bir fark bulunmazken entübasyon da yeterlilik algısı ile uygulama sayısı arasında anlamlı bir fark bulundu ($p<0,05$). Yüksel, yaptığı çalışmada öğrencilerin uygulama yapmasının tecrübelerine katkısının olup olmayacağını değerlendirmiştir. Öğrencilerin çoğunluğu "evet", dörtte biri kısmen ve az sayıda kişi ise "hayır" cevabını vermiştir. Uygulama öncesi ve sonrası karşılaştırıldığında uygulamanın tecrübe kazandıracağına "evet" diyen öğrencilerin oranlarında düşüş olduğu görülmüştür. Aynı zamanda yapılan çalışma da öğrencilerin dörtte biri uygulama ders saatlerini yetersiz bulduklarını belirtmişlerdir [11]. Süre kısıtlılığı nedeniyle öğrenciler daha az uygulama yapabilmektedirler. Bu durumda öğrencilerin uygulama ile kendilerini yeterli görme durumunda değişimi görmekteyiz. Akbaba ve ark. paramedik öğrencilerine simülasyon laboratuvarında verilen eğitimin beceri düzeyine etkisini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada, öğrencilerin kalp masajı ve entübasyon işlem

basamaklarının bazılarında simülasyon öncesi ve sonrası istatistiksel olarak anlamlı bulmuşlardır. Öğrencilerin simülasyon eğitimi sonrasında işlem basamaklarını doğru yapma oranlarının arttığı belirlenmiştir ve laboratuvarda uygulanan uygulamaların öğrencilerin beceri düzeylerini artırdığı sonucuna ulaşmışlardır [12]. Çalışmamız literatür ile benzerlik göstermektedir.

4. Sonuç

Meslek yüksekokulları öğrencilerin mesleki yeterlilik kazandırıldığı, derslerin teorik ve pratik olarak verildiği yerlerdir. Bu doğrultuda yetiştirilen mezun durumdaki paramedik öğrencilerin eğitim, uygulama ve yeterlilik düzeyini ölçmeyi amaçladığımız çalışmada öğrencilerin yeterlilik algısının uygulama yapma yapmama durumuna göre değiştiği sonucuna varıldı. Hastane öncesi hizmetlerin kilit noktası olan paramediklerin yeterlilik algılarının ve beceri düzeylerinin artırılabilmesi için uygulama alanlarının artırılması gerekmektedir. Uygulama alanlarında yaşanan sorunlara karşı çözüm olarak bu doğrultuda; gitgide artmakta olan öğrenci kontenjan sayılarının azaltılması, laboratuvar ortamındaki materyallerin artırılması, uygun ekipmanla donanımlı olmayan merkezlerin açılmaması önerilebilir.

Referanslar

1. Ekşi, A, Kitlese Olaylarda Hastane Öncesi Acil Sağlık Hizmetleri, Kitapana Basım Yayın, Ankara, 2015; ss 6.
2. Barnard, E.B.G, Sandbach, D.D, Nicholls, T.L, Wilson, A.W, Ercole A, Prehospital determinants of successful resuscitation after traumatic and non-traumatic out-of-hospital cardiac arrest, *Emergency Medicine Journal*, 2019, 36(6), 333-339.
3. Reynolds, T.A, Sawe, H, Rubiano, A.M, Do Shin, S, Wallis, L, Mock, C.N, Strengthening health systems to provide emergency care. In: T. Jamison D, Gelband H, Horton S, Jha P, Laxminarayan R, N. Mock C, Nugent R (ed) Disease Control Priorities: Improving Health and Reducing Poverty, 3rd edn. Washington, USA, 2018, pp 248-249.
4. Yıldırım, D, Sarı E, Gündüz, S, Yolcu, S, Paramedik Eğitiminin Dünü ve Bugünü, *Smyrna Tıp Dergisi*, 2014, 3(1), 51-53.
5. Çelikli, S, Kuruluşta Bugüne Paramedik Eğitiminde Standardizasyon Çabaları Ve Kırılma Noktaları, *Hastane Öncesi Dergisi*, 2016, 1(2), 39-54.
6. Aminizadeh, M, Comparing the effects of two different educational methods on clinical skills of emergency intermediate technician: A quasi-experimental research, *Journal of Education and Health Promotion*, 2019, 8(1), 54.
7. Ohbe, H, Isogai, S, Nakajima, M, Jo, T, Matsui H, Fushimi, K, Yasunaga, H, Physician-manned prehospital emergency care in tertiary emergency centers in Japan, *Acute Medicine & Surgery*, 2019, 6(2), 165-172.
8. Tosun, U, Kızılkın, Ç, Kılıç, S, Özer, M, Yıldırım, N, Yeni Mezun Paramediklerin İlk ve Acil Yardım Teorik/Uygulamalı Eğitim Düzeyi ve Yeterlilik Algıları, *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 2009, 8(4), 291-296.
9. Gürbüz, P, Yetiş, G, Çırak, Z.D, İlk Ve Acil Yardım Programı Öğrencilerinin Mesleki Uygulamaları Yapma Ve Yeterli Hissetme Durumlarının Belirlenmesi, *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 2019, 7(2), 170-177.
10. Mercan, N.C, Paramedik Eğitimi Uygulama Alanlarında Yaşanan Sorunlar Çalışmayı Sonuç Raporu, *Hastane Öncesi Dergisi*, 2017, 2(2), 127-134 .
11. Yüksel, A, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Uygulamalı Derslere İlişkin Görüşleri, *Journal of Health Services and Education*, 2018, 2(2), 72-77.
12. Akbaba, Ö, Tercan, B, Tarsuslu, S, Uzuner, Yurt, S, İlk ve Acil Yardım Laboratuvarında Uygulanan Simülasyon Eğitiminin

Öğrencilerin Temel Beceri Düzeyine Etkisi, *Journal of Health Services and Education*, 2019, 3(2), 45-51.

<http://edergi.cbu.edu.tr/ojs/index.php/cbusbed> isimli yazarın CBU-SBED başlıklı eseri bu Creative Commons Alıntı-Gayriticari4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

